

Spis treści

Zespół autorów | 13

Lista zastosowanych skrótów | 17

Przedmowa | 23

Rozdział 1

Rozpoznanie i diagnostyka przewlekłej niewydolności serca | 25

Anna Furman-Niedziejko, Jadwiga Nessler

- 1.1. Wprowadzenie | 25
- 1.2. Definicja przewlekłej niewydolności serca | 26
 - 1.2.1. Patofizjologia niewydolności serca | 27
 - 1.2.2. Terminologia związana z niewydolnością serca | 29
 - 1.2.3. Klasyfikacje zaawansowania niewydolności serca | 32
- 1.3. Objawy przewlekłej niewydolności serca | 34
- 1.4. Diagnostyka niewydolności serca | 38
 - 1.4.1. Badania laboratoryjne w niewydolności serca | 39
 - 1.4.2. Rola peptydów natriuretycznych w niewydolności serca | 40
 - 1.4.3. Rola badania echokardiograficznego u chorych z niewydolnością serca | 42
 - 1.4.4. Inne badania dodatkowe w niewydolności serca | 46
- 1.5. Postępowanie przy podejrzeniu niewydolności serca o nieostrym początku | 49
- 1.6. Przyczyny i czynniki ryzyka związane z niewydolnością serca | 51
- 1.7. Przebieg niewydolności serca | 54
- 1.8. Podsumowanie | 56

Rozdział 2

Zalecenia nefarmakologiczne dla chorego z niewydolnością serca | 61

Dominika Drwiła, Jadwiga Nessler

- 2.1. Wprowadzenie | 61

- 2.2. Modele opieki nad chorym z niewydolnością serca | 62
- 2.3. Rehabilitacja i codzienny wysiłek fizyczny | 64
- 2.4. Szczepienia | 68
- 2.5. Edukacja | 68
- 2.6. Podsumowanie | 71

Rozdział 3

Dieta w niewydolności serca | 75

Dariusz Włodarek

- 3.1. Wprowadzenie | 75
- 3.2. Wytyczne Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego dotyczące zaleceń dietetycznych w prewencji chorób układu sercowo-naczyniowego | 75
- 3.3. Kwasy tłuszczowe | 76
- 3.4. Sód | 77
- 3.5. Zmniejszenie zawartości soli w diecie | 77
- 3.6. Owoce, warzywa i nasiona roślin strączkowych | 81
- 3.7. Orzechy | 81
- 3.8. Mięso | 81
- 3.9. Ryby i suplementy zawierające olej rybi | 82
- 3.10. Napoje alkoholowe | 82
- 3.11. Napoje słodzone i cukier | 82
- 3.12. Kawa | 83
- 3.13. Żywność funkcjonalna | 83
- 3.14. Wzorce żywieniowe | 83
- 3.15. Żywnienie w niewydolności serca | 84
- 3.16. Osoby otyłe | 85
- 3.17. Osoby z niedowagą | 86
- 3.18. Podsumowanie | 88

Rozdział 4

Parametry rokownicze w niewydolności serca | 91

Aleksander Siniarski, Jadwiga Nessler

- 4.1. Wprowadzenie | 91
- 4.2. Przyczyny zaostrzenia niewydolności serca | 93
- 4.3. Frakcja wyrzutowa lewej komory | 95
- 4.4. NT-proBNP | 97
- 4.5. Troponina sercowa | 98
- 4.6. Współczynnik zmienności rozkładu objętości erytrocytów (RDW) | 99
- 4.7. Parametry oceniające funkcje wątroby | 100
- 4.8. Niedobór żelaza | 101
- 4.9. Kalkulatory ryzyka | 102
 - 4.9.1. Rejestr MAGGIC | 103
 - 4.9.2. Seattle Heart Failure Model | 103
- 4.10. Podsumowanie | 105

Rozdział 5

Współczesne możliwości farmakoterapii przewlekłej niewydolności serca | 109

Renata Gołębiowska-Wiatrak, Anna Furman-Niedziejko, Jadwiga Nessler

- 5.1. Wprowadzenie | 109
- 5.2. Farmakoterapia niewydolności serca z obniżoną frakcją wyrzutową lewej komory | 111
- 5.3. Farmakoterapia niewydolności serca z łagodnie obniżoną frakcją wyrzutową lewej komory | 121
- 5.4. Praktyczne aspekty farmakoterapii w niewydolności serca | 124
 - 5.4.1. Sakubitryl/walsartan (preparat złożony z antagonisty receptora angiotensynowego oraz inhibitora neprylizyny) | 125
 - 5.4.2. Inhibitory angiotensyny i antagoniści receptora dla angiotensyny II | 129

- 5.4.3. Leki β -adrenolityczne | 132
- 5.4.4. Antagoniści receptora mineralokortykoidowego | 135
- 5.4.5. Inhibitory kotransportera sodowo-glukozowego 2 | 137
- 5.4.6. Leki moczopędne | 139
- 5.4.7. Iwabradyna | 143
- 5.4.8. Digoksyna | 146
- 5.4.9. Połączenie hydralazyny i dwuazotanu izosorbidu | 148
- 5.5. Sytuacje szczególne a farmakoterapia niewydolności serca | 148
- 5.6. Podsumowanie | 151

Rozdział 6

Postępowanie w zaawansowanej niewydolności serca (elektroterapia, urządzenia wspomaganie, transplantacja) | 155

Jakub Drewniak, Bogumiła Baciór

- 6.1. Wprowadzenie | 155
- 6.2. Kardiowertery-defibrylatory w niewydolności serca | 156
- 6.3. Terapia resynchronizująca w niewydolności serca | 158
- 6.4. Zaawansowana niewydolność serca. Mechaniczne wspomaganie krążenia | 160
- 6.5. Transplantacja serca | 163
- 6.6. Podsumowanie | 164

Rozdział 7

Postępowanie w wadach serca towarzyszących niewydolności serca | 167

Barbara Szłósarczyk, Andrzej Gackowski

- 7.1. Wprowadzenie | 167
- 7.2. Czynnościowa niedomykalność zastawki mitralnej | 167
 - 7.2.1. Diagnostyka czynnościowej niedomykalności zastawki mitralnej | 170
 - 7.2.1.1. Ciężka czynnościowa niedomykalność zastawki mitralnej w badaniu echokardiograficznym | 173

- 7.2.2. Postępowanie w czynnościowej niedomykalności mitralnej | 174
- 7.3. Zwężenie zastawki aortalnej | 181
 - 7.3.1. Diagnostyka zwężenia zastawki aortalnej | 182
 - 7.3.2. Klasyfikacja stopnia zwężenia zastawki aortalnej | 185
 - 7.3.3. Postępowanie w zwężeniu zastawki aortalnej | 187
- 7.4. Niedomykalność zastawki trójdzielnej | 192
 - 7.4.1. Diagnostyka niedomykalności trójdzielnej | 192
 - 7.4.2. Postępowanie w niedomykalności trójdzielnej | 198
- 7.5. Podsumowanie | 199

Rozdział 8

Przewlekły zespół wieńcowy oraz możliwości rewaskularyzacji tętnic wieńcowych u chorych z niewydolnością serca | 201

Krzysztof Krawczyk, Jarosław Zalewski

- 8.1. Wprowadzenie | 201
- 8.2. Postępowanie nieinwazyjne | 202
- 8.3. Koronarografia | 206
- 8.4. Rewaskularyzacja tętnic wieńcowych | 211
- 8.5. Podwójna terapia przeciwplatekowa | 215
- 8.6. Pozostałe metody zabiegowego leczenia kardiomiopatii niedokrwiennej | 218
- 8.7. Podsumowanie | 220

Rozdział 9

Choroby współistniejące w niewydolności serca – jak skutecznie i bezpiecznie leczyć | 225

Paweł Wiśniewski, Paweł Rostoff, Jadwiga Nessler

- 9.1. Wprowadzenie | 225
- 9.2. Nadciśnienie tętnicze | 227
- 9.3. Cukrzyca | 230
 - 9.3.1. Podsumowanie | 232

- 9.4. Niedobór żelaza i niedokrwistość | 233
- 9.5. Zaburzenia czynności nerek | 235
- 9.6. Zaburzenia elektrolitowe (hipokaliemia, hiperkaliemia, hiponatremia) | 237
- 9.7. Astma oskrzelowa i przewlekła obturacyjna choroba płuc | 239
- 9.8. Schorzenia neurologiczne (udar mózgu, zaburzenia autonomicznego układu nerwowego, depresja) | 241
- 9.9. Hiperurykemia i dna moczanowa | 242
- 9.10. Zaburzenia snu i zaburzenia oddychania podczas snu | 243
- 9.11. Choroby nowotworowe | 244
- 9.12. Kacheksja | 246
- 9.13. Otyłość | 247
- 9.14. Hiperlipidemia | 248
- 9.15. Zaburzenia wzrodu | 249
- 9.16. Podsumowanie | 250

Rozdział 10

Jak rozpoznawać i leczyć niewydolność serca z zachowaną frakcją wyrzutową lewej komory – aktualny stan wiedzy | 255

Anna Majda, Karolina Golińska-Grzybała, Jadwiga Nessler

- 10.1. Wprowadzenie | 255
- 10.2. Rozpoznanie | 257
- 10.3. Leczenie | 262
- 10.4. Podsumowanie | 267

Rozdział 11

Kardiomiopatie | 269

Paweł Rubiś

- 11.1. Wprowadzenie | 269
- 11.2. Kardiomiopatia rozstrzeniowa | 271
 - 11.2.1. Definicja | 271

11.2.2.	Epidemiologia	272
11.2.3.	Przyczyny i patogeneza	272
11.2.3.1.	Przyczyny genetyczne kardiomiopatii rozstrzeniowej	273
11.2.3.2.	Kardiomiopatia rozstrzeniowa na tle zapalnym	274
11.2.4.	Przebieg kardiomiopatii rozstrzeniowej	275
11.2.4.1.	Odwrotny remodeling lewej komory	275
11.2.4.2.	Inne markery ciężkości choroby	276
11.2.5.	Rokowanie w kardiomiopatii rozstrzeniowej	278
11.2.6.	Badania diagnostyczne w kardiomiopatii rozstrzeniowej	279
11.2.6.1.	Badanie echokardiograficzne	279
11.2.6.2.	Rezonans magnetyczny serca	282
11.2.6.3.	Biopsja endomiokardialna	283
11.2.7.	Terapia w kardiomiopatii rozstrzeniowej	285
11.3.	Kardiomiopatia przerostowa	286
11.3.1.	Definicja	286
11.3.2.	Epidemiologia	286
11.3.3.	Przyczyny i patogeneza	286
11.3.4.	Przebieg i fenotypy kliniczne kardiomiopatii przerostowej	288
11.3.5.	Niewydolność serca w przebiegu kardiomiopatii przerostowej	289
11.3.5.1.	Podział niewydolności serca w kardiomiopatii przerostowej	289
11.3.5.2.	Postępowanie w niewydolności serca w kardiomiopatii przerostowej	290
11.4.	Kardiomiopatia połogowa	291
11.4.1.	Definicja	291
11.4.2.	Epidemiologia	291
11.4.3.	Czynniki ryzyka i patogeneza	292
11.4.4.	Rozpoznanie i diagnostyka różnicowa	292
11.4.5.	Przebieg kliniczny i rokowanie	293
11.4.6.	Leczenie kardiomiopatii połogowej	294

- 11.4.6.1. Leczenie podczas ciąży | 294
- 11.4.6.2. Leczenie po porodzie | 294
- 11.4.6.3. Leczenie długoterminowe | 295
- 11.4.6.4. Niestabilność hemodynamiczna w przebiegu
kardiomiopatii połogowej | 295
- 11.5. Podsumowanie | 295

Rozdział 12

Kardiomiopatia amyloidowa | 299

Katarzyna Holcman, Magdalena Kostkiewicz, Paweł Rubiś

- 12.1. Wprowadzenie | 299
- 12.2. Epidemiologia i obraz kliniczny | 299
- 12.3. Diagnostyka | 300
- 12.4. Leczenie kardiomiopatii amyloidowej | 301
- 12.5. Podsumowanie | 304

Rozdział 13

Niewydolność serca w dobie pandemii COVID-19 | 309

Krzysztof Krawczyk, Jadwiga Nessler

- 13.1. Wprowadzenie | 309
- 13.2. Czynniki ryzyka i choroby układu krążenia u pacjentów z COVID-19 | 310
- 13.3. Uszkodzenie oraz zapalenie mięśnia sercowego u pacjentów z infekcją
SARS-CoV-2 | 316
- 13.4. Przewlekła niewydolność serca w obliczu pandemii – teleopieka
i leczenie ambulatoryjne | 325
- 13.5. Niewydolność serca u pacjentów hospitalizowanych z powodu
COVID-19 | 331
- 13.6. Płynoterapia i leczenie diuretykami u chorych z infekcją SARS-CoV-2
wymagających hospitalizacji | 337
- 13.7. Szczepienia profilaktyczne przeciw COVID-19 u pacjentów z przewlekłą
niewydolnością serca | 339
- 13.8. Podsumowanie | 341